

Kirsten Jørgensens prædiken fastelavn

Taler

Kirsten Jørgensen
Provst

Dato

11. februar 2024

Sted

Godthaabskirken

Omstændigheder**Prædikentekster**

Paulus' Første Brev til Korintherne kapitel 13
Lukasevangeliet kapitel 18, vers 31-43

Salmer

Hil dig, Frelser og Forsoner
Lov og tak og evig ære ske dig
Guds nåde er en vintergæk
Jeg kender et land
Den nåde, som vor Gud har gjort

Det er fastetid. Lilla tid. Tid til tænksohmhed-tid. Engang handlede faste meget konkret om at give afkald på mad. I 40 dage ligesom da Jesus fastede i ørkenen. Men vi mennesker er jo heldigvis milde ved os selv, så vi har fået nedsat kravet til, at det kun er noget bestemt mad, vi skal give afkald på. Eller måske skal vi bare lade være med at spise i et bestemt tidsrum på døgnet. Men også det kan jo være ubehageligt, så nu kan man også faste åndeligt og bestemme sig for at give afkald på en mere mental last. Som min gamle professor i Århus sagde, så er magelighed en stærk drift i mennesker, så hvis vi kan slippe for at have for meget besvær med at faste og sådan, så finder vi hurtigt grunde til at lade være med at plage os med den slags. Det er derfor, at de af os der er meget madglade, ret godt kan lide at faste også handler om tænksohmhed.

Jeg stiller op i rækken af madglade og vil i dag gerne gribe fasten an ved at fokusere på et andet slags afkald end maden. Men jeg vil så alligevel påstå, at det afkald, jeg foreslår, kan have en meget konkret betydning, og at det ikke bare er et afkald, vi kan gøre for sjov. Ja, at det faktisk kan være afgørende for verdensfreden, at vi kan give afkald på – jord. Og ja, det er jord, jeg vil tale om i dag. Mit fastetema er menneskers forhold til jord. Ikke den jord vi har i potteplanterne eller i sommerhushaven, eller i hovedet. Men den jord, der handler om nationalitet, hjemsted, ejendom, rodfæstethed.

1.

Vi glemmer ret ofte, at det, der er nu, ikke altid har været. Fx det fænomen vi kalder nationalisme. Nationalisme er en overbevisning og en ideologi om, at et bestemt folk, der har fælles sprog og fælles kultur, hører hjemme, ja faktisk ejer og har eneret til et bestemt landområde. Noget bestemt jord. Men nationalisme er ikke opfundet af Gud, og står heller ikke skrevet i menneskers DNA.

Nationalisme er en opfindelse fra 1800-tallets Europa. Det fører lidt for vidt at sige noget om årsagerne til nationalismens opståen i dag. Men det er altså først for ret kort tid siden, at vi begyndte at tale om, at en bestemt befolkningsgruppe har ret til et bestemt stykke jord med faste grænser.

Ideologien nationalisme påstår, at en ”sund stat” bygger på en enhed mellem et folk og jorden, folket bor på. Den positive udgave af den tanke kalder vi fædrelandskærlighed. Den negative udgave finder vi fx i nazismen, som udrensede alle, som man ikke mente hørte til det tyske folk og den ariske race, som man kaldte det. Nazisme er nationalisme i sin allerværste udgave.

Den stærke overbevisning om, at vi er nogle bestemte mennesker, der via vores blod, historie, genetik og biologi er knyttet til noget bestemt jord, den risikerer let at ende i fascisme; i fremmedhad, racisme og aggressiv militarisme. I en fjendsk os-dem-tænkning. Det er desværre ikke bare en risiko, men et faktum alt for mange steder i verden i dag.

2.

Hvad ville Jesus have sagt?

Han har selvfølgelig ikke sagt noget om nationalisme, eftersom den ideologi ikke var opfundet, da han gik rundt på jorden. Men i hans levevis ser vi noget, som jeg mener, er en virkeliggjort afstandtagen til menneskers krav på et særligt ejerskab af jorden, vi står på. En afstandtagen til at nogen skulle være mere hjemme et sted end andre. Et afkald på jord.

Vil I ikke slå op i jeres salmebog på nr. 163.

Grundtvig har skrevet en herlig salme om, at Jesus var husvild og jordløs. Vi skal ikke synge den, men jeg kunne godt tænke mig, at vi læser os igennem den sammen.

Fuglen har rede, og ræven har grav,

Sneglen bær' huset på ryggen,

Stodderen han har kun pose og stav,

leder om lejet og lykken;

så går vor Herre med nådens ord

Husvild og fattig omkring på jord.

Jesus er Herren. Men han er husvild. Han har ikke et stykke jord, hvor han er hjemme. Han flygtede fra Betlehem som spæd. Han var tydeligvis ikke rigtig hjemme i Nazareth, hvor han var barn. Han var husvild og flygtning, fordi andre mente at have ejerskab til sandheden. Men hans opgør med dem skaber en ny sandhed om, hvor vi hører til og hvad det overhovedet vil sige at høre til.

Jesus ejer ikke jord. Han har ikke noget, han kan kalde sit. Han er altid på vej. Som nu i dag, hvor han er på vej til Jerusalem og møder et menneske, der har brug for hans hjælp, ved vejen. Ja, han bliver sågar kaldt "Vejen". Vejen, sandheden og livet. Han er altid på vej, i bevægelse. Han er hjemme der, hvor folk byder ham ind. Han er hjemme der, hvor mennesker har brug for ham og vil være sammen med ham. Han er hjemme alle steder, fordi han ikke er hjemme nogen steder. Vi siger, han er i himlen. Det er det samme som at sige, at han er overalt på jorden.

Vers 2:

Dengang vor Herre gik synlig omkring,

kaldte på alle de trætte.

Kommer og slår om Guds nåde en ring,

da får I hvilen den rette!

utak han fik mod al ret og skel

til han på korset blev pint ihjel.

Han går omkring og lige der, hvor han er, får vi tilbuddet om at slå ring om ham og slå os ned og finde hvile. Finde hjem, for hjem er der, hvor nåden er. Hjem er der, hvor han er. Det sker ikke et bestemt sted, men det sker der, hvor noget bestemt sker. Hjem er ikke et sted, men en væren; hjem er et fællesskab bygget på kærlighed. Hjem er der, hvor mennesker deler liv og elsker.

Vers 3:

Men hvor han banker på port og dør,

altid med ordets guldhammer,

dér kommer glæde, som aldrig kom før,

ind i de mildes lønkammer;

dér går til hjerte med englelyd

nåden og freden med Himlens fryd.

Jeg er vild med ”ordets guldhammer”. Dér, hvor Jesus taler, dér er glæden. Dér, hvor Jesus banker på hjertets dør, dér er freden. Glæden og freden og nåden bor ikke et bestemt sted på jorden. Den bor der, hvor Gud taler, og mennesket lytter.

Vers 4:

Fuglen har rede, og ræven har grav

sneglen bær’ huset på ryggen;

verdsligt vor Herre har intet deraf,

han har dog livet og lykken,

deler dem ærlig med hver, som tror:

Ånden og livet er i hans ord.

ORD og ikke JORD.

At være rodfæstet i sit liv er ikke at være rodfæstet et bestemt sted. At være rodfæstet er at være hjemme i Guds ord og ånd. At være rodfæstet er derfor en bevægelig tilstand. Det betyder, at du ikke står fast, men at du er i stand til at flytte dig, ligesom Jesus selv flyttede sig derhen, hvor der var brug for hans guldhammer. Rodfæstet er noget, vi er i andre mennesker og ikke i jorden. Roden står ikke et sted, men i en væren.

3.

Jesus var ikke politiker, og hans tale er netop ikke en ideologi. Men der er en politisk impuls i den måde, han levede på. Der er en politisk impuls i fortællingen om Jesus, der hjælper en tigger ved vejen og i Grundtvigs skønne salme. Den impuls, jeg mærker, er en tilskyndelse til at tage afstand fra en alt for håndfast insisterer på, at det at være hjemme og have rod handler om, at jeg har en særlig ret til at bo netop på dette sted på netop denne jord, og alle andre har mindre ret. Jeg har ikke ret til at forfølge andre, bare fordi jeg ikke mener, at de hører til. Jeg har ikke ret til at forvise dem, smide dem ud, og selvfølgelig slet ikke til at slå dem ihjel.

Nationalisme bærer risikoen for fremmedhad og diskrimination i sig. Når rodfæstethed forbindes med jord og etnicitet, så får det voldsomme konsekvenser at være anderledes og fremmed.

Vi har alle sammen brug for at føle os hjemme. Det er der intet som helst galt i. Men det går galt, hvis vi mener at have mere ret til den jord, vi står på, end andre. I vores Bibel, både i Det Gamle og Det Nye Testamente er der en stærk opfordring til aldrig at lukke døren for den fremmede. Fremmedhed er indskrevet i hjertet af vores borgerskab, for mange steder i Det Gamle Testamente står der, at vi skal huske os selv på, at vi også engang har været fremmede.

Det er en opbyggelig gammel kristen skik, at man altid dækker op til en ekstra gæst ved bordet. Der findes en smuk ikon, malet af den russiske ikonmaler Andrei Rublev i det 15. århundrede. Her ser man treenigheden siddende ved et firkantet bord. Der er en tom plads, der vender ud mod os, der kigger på den. Den plads er åben for alle: Den viser gæstfrihed. Der er altid plads. Der skal altid være plads til den anden, den fremmede.

At gå til alters ved det halvrunde bord er at spise med dem, der er der, og dem, der kunne ske at komme. Imens vi gør det i dag, skal vi synge en anden stor Grundtvigsalme; ”Jeg kender et land”. Men landet er ikke et stykke jord, der tilhører nogen og ikke andre. Landet er himmel og jord, hvor kærlighed bor. Det er dér, vi har rod.

Så lad os faste og give afkald på jord. Lad os hjælpe hinanden og verden med at give afkald på politiske ideologier, der knytter jord og folk alt for tæt sammen.

Lad os forestille os et hjem og en rodfæstethed, der stikker sine rødder ned i vores menneskelige fællesskaber, bygget på respekt og kærlighed og ikke ned i vores påstande om særlige rettigheder til jorden. Lad os ikke tænke hjem som et sted men som en væren.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Fastelavn, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kirsten-jorgensens-praediken-fastelavnssondag>